

January 16, 1958

Code Message No. 658 from Ambassador Willman in Budapest to Rapacki

Citation:

"Code Message No. 658 from Ambassador Willman in Budapest to Rapacki", January 16, 1958, Wilson Center Digital Archive, *Polskie dokumenty dyplomatyczne 1958* (Warszawa: Polski Instytut Spraw
Mie

dzynarodowych, 2011), Document #25, pp.56-57. Translated by Jerzy Giebułtowski.
<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/208945>

Summary:

The Polish Ambassador to Hungary writes to the Polish Foreign Ministry regarding his argument against Hungary's accession to the nuclear-free zone.

Credits:

This document was made possible with support from Carnegie Corporation of New York (CCNY)

Original Language:

Polish

Contents:

Original Scan
Translation - English

25

*16 stycznia, szyfrogram ambasadora w Budapeszcie
w sprawie propozycji przystąpienia Węgier do strefy bezatomowej*

Ściśle tajne!
BŁYSKAWICA

Szyfrogram Nr 658
z BUDAPESZTU, nadany 16.1.58 14.50

RAPACKI – WIERNA

Na wczorajszym towarzyskim zebraniu kierowników, radców i I sekretarzy tutejszych przedstawicielstw dyplomatycznych krajów socjalistycznych u ambasadora bułgarskiego Stojczewa węgierski wiceminister spraw zagranicznych Sebes, nawiązując do awizowanej Wam depeszą Nr 6 korespondencji z Rzymu, dotyczącej między innymi propozycji Gromyki przystąpienia Włoch do strefy bezatomowej – informował, że wykorzystując ten moment Węgrzy rozpatrują formy swego poparcia względnie przystąpienia do strefy.

Informację tę bezzwłocznie uzupełnił obecny na spotkaniu kierownik wydziału zagranicznego KC WSPR Szilagyi podkreślając, że problemem tym zajmowało się wczoraj Biuro Polityczne KC WSPR.

W dłuższych wyjaśnieniach, używając argumentacji zaleconej przez Was i oświadczając, że brak potwierdzenia treści rozmowy Gromyki podanej w korespondencji z Rzymu, odradzałem wiceministrom Sebesowi i Szarka oraz Szilagyiemu „przystąpienia” Węgier do strefy. Stanowisko nasze poparł zdecydowanie ambasador radziecki Gromow, używając argumentacji analogicznej do naszej i wskazując na konieczność poparcia planu polskiego bez jakichkolwiek dodatkowych propozycji. „Najpierw udzielmy pełnego poparcia i pomóżmy do zrealizowania polskiego planu, a kiedy będzie on już szczęśliwie przyjęty, wtedy dopiero będzie można myśleć o ewentualnym rozszerzeniu go” – konkludował Gromow.

Stanowisko nasze podzielili ambasador czechosłowacki – Viktory i rumuński – Popescu.

Uzyskałem przyrzeczenie Sebesa konsultowania się z nami w sprawach planu.

17 stycznia

26

Węgierscy rozmówcy dawali w dalszych rozmowach wyraz zrozumienia naszej argumentacji przeciwko ich ewentualnemu „przystąpieniu” do strefy i raczej mówili już o rozpatrywaniu form poparcia planu.

Gromow przy okazji poinformował o wiadomości uzyskanej przezeń od posła francuskiego Paul Boncoura o zasłonej jakoby zmianie dotychczas negatywnego stanowiska Gaillarda wobec polskiego planu.

/-/ WILLMANN

AMSZ, ZD 6/77, w. 57, t. 783

26

*17 stycznia, notatka dyrektora Departamentu Prawno-Traktatowego
w sprawie odszkodowań dla repatriantów
za mienie pozostawione za granicą*

Warszawa, dnia 17 stycznia 1958 r.

Tajne

Notatka
dla Obywatela Ministra Rapackiego
w sprawie wypełnienia przez Państwo Polskie
zobowiązania wypłacenia repatriantom ekwiwalentu
za mienie pozostawione za granicą

Sprawa odszkodowania za mienie pozostawione przez repatriantów za granicą została różnie uregulowana w poszczególnych umowach dotyczących repatriacji zawartych przez Polskę w latach 1944–49. Układy o wzajemnej wymianie ludności z Ukraińską SRR i Białoruską SRR z 9 września 1944 r. przewidywały, że wartość pozostawionego po ewakuacji dobytku ruchomego, a również i pozostawionych nieruchomości, zwraca się ewakuowanym według ceny ubezpieczeniowej zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym w Państwie Polskim i odpowiednio w Ukraińskiej (względnie Białoruskiej) SRR. W razie braku oceny ubezpieczeniowej majątek ocenia się przez Pełnomocników i Przedstawicieli Stron. Po zakończeniu repatriacji ma nastąpić

25

January 16, code message from the ambassador in Budapest regarding the proposal that Hungary join the nuclear-free zone

Top secret

FLASH

Code message No 658

from BUDAPEST, transmitted: Jan. 16, 1958, 14.50 hrs

RAPACKI - WIERNA

Yesterday, at a social gathering of [section] heads, councilors and first secretaries of the local diplomatic missions of socialist countries at the [residence of] the Bulgarian ambassador Stoychev, the Hungarian deputy minister of foreign affairs, Sebes, in reference to the correspondence from Rome that was announced to you in our dispatch No 6, which concerns, among others' Gromyko's proposal to include Italy in the nuclear-free zone, he said that Hungary is taking advantage of this opportune moment are now considering various forms of its support or accession to the zone.

This information was immediately supplemented by the head of the foreign department of the Central Committee of the HSWP [Hungarian Socialist Workers Party] Szilagyi, who stressed that the problem was discussed by the Political Bureau of the CC HSWP.

In more lengthy explanation, using the arguments that you recommended I said that as we have no confirmation of the substance of Gromyko's conversation reported in correspondence from Rome, and I tried to persuade deputy ministers Sebes and Szarek, as well as Szilagyi not to have Hungary 'join' the zone. The Soviet ambassador, Gromov, firmly backed our position, using arguments analogous to ours and pointed out the need to support the Polish plan without any further proposals. "First we shall offer our full support and help to realize the Polish plan, and when it is accepted, fortunately, then we would be able to think of its possible extension", Gromov concluded.

Our position was backed by the Czech ambassador Viktory and the Romanian ambassador Popescu

Sebes promised me that they would consult us in matters related to the plan.

In a subsequent conversation our Hungarian interlocutors expressed their understanding for our argument against the possibility of their 'accession' to the zone, and rather spoke of considering [other] forms of supporting the plan.

At this juncture Gromov informed us of what he heard from the French envoy Paul Boncour about the alleged chance of Gaillard's negative stance on the Polish plan.

/-/ WILLMANN

AMSZ, ZD. 6/77, w. 57, t. 783